

“KENDİLERİ KONUŞSALAR, HALKLAR HEMEN DOST OLUR.”

Gülsüm CENGİZ *

1-3 Mart 2005 tarihleri arasında Doğu Konferansı Girişimi ve Barış Adalet Koalisyonu'ndan katılımcılarla birlikte gittiğimiz Suriye gezisinden, kendi adıma öğrenmiş, çoğalmış olarak döndüm.

Hiç gitmediğim, insanların kentlerini yalnızca kitaplardan tanıdığım bir ülkeydi Suriye. Günlük yaşamımızda kullanılan atasözlerine, deyimlere girecek kadar yakın; cumhuriyet tarihi boyunca yürütülen politikalar nedeniyle uzak bir ülke... Sınırdan girer girmez duydum insan sıcaklığını... Sivil kuruluşlar ya da kişiler olmamıza karşın, devletin tüm organlarıyla sevgiyle, sıcaklıkla kucaklayışını... Bu sıcaklık, gezi boyunca da duyumsattı kendini.

Daha ilk gün, kaldığımız otelin salonunda gazetecilerin yoğun ilgisiyle karşılaştık. Programda olmamasına karşın, bir basın açıklaması yapıldı hemen. Doğu Konferansı Girişimi adına Mehmet Bekaroğlu'nun ve Türkiye Yazarlar Sendikası adına benim katıldığım basın toplantısında; barış isteğimizi, saldırganlığa karşı dayanışma duygularımızı, edebiyat ve öteki sanat dalları aracılığıyla yakınlaşma isteğimizi dile getirdik. Gazetecilerin yoğun sorularıyla karşılaştık. Sonra, basın toplantısını izleyen televizyon kanalları, tek tek röportajlar yaptılar bizlerle.

Kent gezisi sırasında gördük ki, eski Şam'daki birçok yapıda Osmanlı döneminin izleri var hala. Hamidiye Çarşısı, Emevi Camisi ve çevresindeki cumbalı iki katlı yapılara bakarken, Eski İstanbul'da ya da bir Anadolu kentinde duyumsadım kendimi.

Öğle yemeği sırasında, ülkemiz yazarlarının yapıtlarını Arapça'ya çeviren Cemal Durmuş, Arap Yazarlar Birliği'nden Nadia Khost ve yazar yayıncı Maryam Khairbaik ile tanıştım. Sohbetimiz sırasında gördüm ki biz onları fazla tanımıyoruz, ama onlar bizi tanıyorlar. Nerden mi? Nazım Hikmet'in şiirlerinden, Orhan Kemal'in, Yaşar Kemal'in, Aziz Nesin'in, Yılmaz Güney'in romanlarından... Bu yazarlarımızın yapıtları çevrilmiş ve

* Şair, yazar, editör, Osmangazi Üniversitesi Gen-Edebiyat Fakültesi Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü Öğretim Görevlisi.

yayınlanmış. Tanınıyor ve sevilerek okunuyor Suriye halkı tarafından. Günümüz yazarlarından Orhan Pamuk'un kitapları da çevrilmiş Arapça'ya... Onlar bizi edebiyat yapıtları aracılığıyla tanıyorlar. Biz onları fazla tanımıyoruz. Onca tarihsel, kültürel yakınlığa karşın. Çünkü, bildiğimiz nedenlerle duvarlar örülmüş halklarımızın arasına. Çünkü ülkemiz aydınları, Tanzimat'tan beri gözünü batıya dikmiş. Zengin ve çeşitli bir birikime sahip doğu kültürü küçümsenmiş. Şam gezisi işte bu yüzden beni çok heyecanlandırdı. Bu konudaki görüşlerimi daha önce, kültür sayfasındaki köşemde dile getirmiştim. Doğu Konferansı Girişiminin bu tanıma, yakınlaşma ve kardeşleşme çabası benim için o yüzden çok önemli.

İki ülke yazarlarının ve gazetecilerinin buluşması, Arap Yazarlar Birliği'nin binasında gerçekleşti. Suriye Devlet Başkanı Beşar Esad'ın eşi Esmâ Esad'ın, heyetteki kadın yazarları ve gazetecileri konuk etmek istediği saat, bu toplantıyla çakıştığı için orada çok az kalabildik. Ama Esmâ Esad ile yarım saat olarak belirlenen görüşme bir saati aştı. Alçakgönüllü, sempatik ve içten davranışlarıyla hepimizin gönlünü kazanan Esmâ Esad'la uzun uzun söyledik. Kendisine, halkların yakınlaşma yolunun kültürel işbirliğinden geçtiğini, Türkiye Yazarlar Sendikası olarak bu çabanın içinde olduğumuzu belirttim. İki ülke yazarlarının yapıtlarının çevrilip okunmasının, özellikle yeni yetişen kuşaklar için öneminden söz ettim. Esmâ Esad, bu görüşe katıldığını ve bu konuda gelecek önerileri destekleyeceğini belirtti. Buna inanıyorum, çünkü o aynı zamanda bir anne. Hafız, Şan ve Kerim adlı üç çocuğu var. Çocuklarına armağan ettiğim kitapları sevinçle karşıladı.

Şam'daki en son etkinlikte Enformasyon Bakanıyla bir buluşma gerçekleştirildi. Orada da çeşitli televizyon, radyo kanallarının ve gazetelerin yoğun ilgisiyle karşılaştık. Röportajlar yapıldı. Bu yoğun ilgi ve sıcaklığın nedenini konuşmalar sırasında geçen şu cümleye bağladım ben. "ABD'nin tehditleri karşısında Arap ülkelerinin suskun kalmasına karşın, Türkiyeli dostların bu destek ve dayanışması bizi çok sevindirdi."

Suriye'nin önemli yazarlarından olan Nadia Khost, neredeyse iki gün boyunca yanımdan hiç ayrılmadı. Gelecek üzerine tasarılar yaptık; çeviri ve yayın olanaklarından söz ettik. İki ülke yazar örgütlerinin yayın organlarını sunduk birbirimize. En kısa zamanda, iki ülke yazar örgütlerini buluşturmak için sözleştik. Şam radyosu Türkçe bölümünden Süleyman ve Cemil arkadaşlar da, kitap çevirisi konusunda isteklerini dile getirdiler. Şiir ve çocuk kitaplarımdan kimi örnekler bıraktım onlara.

Cilvegözü sınır kapısından çıkıp Suriye'yi geride bıraktığımızda, yeni dostlar kazanmış, çoğalmış, öğrenmiş ve gelişmiş olarak duyumsadım kendimi. Bertolt Brecht'in şu dizeleriye gezi boyunca ve oradan ayrılırken dönenip durdu dilimde:

"Kendileri konuşsalar, halklar hemen dost olur."